

Tradycje literackie i podwójny Srebrny Jubileusz

Leżąca na płn. Mazowszu Ziemia Ciechanowska ma bogate dziedzictwo historyczno-kulturowe, szczególnie literackie. Na jej terenie są dwa muzea literackie, groby i pomniki liderów epok. Pierwsze to jedyne w Polsce Muzeum Romantyzmu w Opinogórze, poświęcone Zygmunтови Krasieńskiemu, który spoczywa w rodzinnych kryptach w opinogórskim kościele. Drugie to Muzeum Pozytywizmu w Gołotczyźnie (Oddział Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie), poświęcone Aleksandrowi Świętochowskiemu, który spędził w tej podciechanowskiej wsi ostatnie lata życia, wprowadzał w życie swoje pozytywistyczne ideały i spoczywa na miejscowym cmentarzu w Sońsku.

Region nosi również ślady innych sławnych postaci literatury, a są to: ks. jezuita Maciej Kazimierz Sarbiewski (pochodzący z Sarbiewa, gdzie ma pomnik, szkołę swego imienia, liczne pamiątki), Maria Konopnicka (miała w Ciechanowie syna Jana i jedyne wnuki, a dziś ma dwa pomniki, park swojego imienia, ulicę, pasaż, jest patronką kultury miasta), Henryk Sienkiewicz (mieszkał w Poświętnem, stąd w Płońsku jest LO oraz biblioteka jego imienia, pomnik pisarza, który umiejscowił na płn. Mazowszu dużą część akcji „Krzyżaków”), Stefan Żeromski (był gubernierem w Szulmierzu, ma pomnik). Z ziemią tą związani są również Maria Dąbrowska, hr. Bruno Kiciński, Zuzanna Morawska, Stefan Gołębiowski i inni. Nawet odkrywczyni radu, polonu i promieniotwórczości, najslawniejsza kobieta świata, Maria Skłodowska-Curie mieszkając na tej ziemi też piisała wiersze – w latach 1886–1889 pracowała w jednym z dworów szlacheckich Szczuki jako nauczycielka domowa, zarabiając na studia w Paryżu. Warto dodać, że Ziemia Ciechanowska wydała na świat również dwóch sławnych w Europie artystów rzeźbiarzy, którzy też parali się piórem: Bolesława Biegasa i Henryka Kunę.

Kultywowanie tradycji literackich

Związek Literatów na Mazowszu (ZLM), który narodził się w Ciechanowie z ruchu twórczego w 1997 r., kultywuje bogate tradycje literackie Ziemi Ciechanowskiej. Wydaje rocznie od kilku do kilkunastu książek (za najlepszą przyznaje co roku statuetkę „Złote Pióro”) oraz ukazujący się od 1999 r., ceniony w świecie literackim periodyk „Ciechanowskie Zeszyty Literackie” (jego druk wspierają samorządy, redaktorem od początku jest niżej podpisana). Pisarze z ZLM współorganizują też od lat znane imprezy literackie, jak: Światowy Dzień Poezji ustanowiony przez UNESCO (co roku

w marcu), Międzynarodowy Festiwal ks. Macieja Kazimierza Sarbiewskiego „Chrześcijański Horacy z Mazowsza” (w maju), Wiosnę Literatury w Gołotczyźnie (w czerwcu), Ciechanowskie Jesienie Poezji (w październiku). Wraz z innymi podmiotami współorganizuje też trzy konkursy literackie, prowadzi promocje książek, spotkania z pisarzami, ma własną wydawniczą Oficynę ZLM i stronę internetową (www.zlmaz.pl). W swojej siedzibie,

w Miejskiej Bibliotece Publicznej, ma dostęp do Internetu, komputer, drukarkę, bibliotekę. Ciechanowscy literaci od 25 lat służą Ziemi Ciechanowskiej, przyczyniając się do rozwoju kultury regionalnej i narodowej. Od 11 stycznia 2001 r. prezesem Związku Literatów na Mazowszu jest dr Teresa Kaczorowska.

W tym roku pisarze ZLM świętują podwójny Srebrny Jubileusz: 25-lecie Związku oraz periodyku „Ciechanowskie Zeszyty Literackie”. ZLM zaznacza to wystawami, spotkaniami autorskimi, udziałem w licznych imprezach literackich. Wydał jubileuszowy „Ciechanowski Zeszyt Literacki” nr 25 pt. „Srebrny jubileusz – 25 lat”, w którym twórczość zaprezentowali wszyscy członkowie ZLM (26 osób). Periodyk jest dostępny w głównych bibliotekach w kraju i za granicą, w siedzibie ZLM, a w wersji elektronicznej na stronie ZLM – www.zlmaz.pl oraz redaktorki: www.kaczorowska.com. ZLM wydał też w tym roku okolicznościowy folder oraz płytę CD z wierszami 14 swoich poetów, do których muzykę skomponował bard Wojtek Gęsicki.

Literaci docenieni

Kulminacja obchodów jubileuszowych odbyła się podczas tegorocznej, bogatej programowo XXVIII Ciechanowskiej Jesieni Poezji (6–8 października 2023 r.). Wkład w kulturę tej samodzielnej pozarządowej organizacji

TERESA KACZOROWSKA

– dziennikarka, prozaik, poetka, dr nauk humanistycznych z zakresu historii, animatorka kultury. Publikuje w prasie polskiej i polonijnej, wygłasza odczyty na konferencjach naukowych. Jest autorką kilkunastu książek związanych z dziedzictwem narodowym, w tym o losach polskiej emigracji. Wydała też siedem zbiorów poezji. Wielokrotnie nagradzana i odznaczana, m. in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski „Polonia Restituta” oraz Brązowym i Srebrnym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

doceniły władze państwowe (honorując troje pisarzy ZLM najwyższymi odznaczeniami) i samorządowe (dwóch Medalami „Pro Masovia”). Podczas uroczystej GALL, w sobotę 7 października 2023 r., w pięknej oranżerii Muzeum Romantyzmu w Opinogórze, liczne też były listy gratulacyjne, dyplomy, upominki i kwiaty od wielu innych podmiotów wraz ze słowami wdzięczności za wkład w kulturę.

Ja osobiście dziękuję za Srebrny Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” od Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. Piotra Glińskiego, a także za Medal Norwida od Muzeum Romantyzmu w Opinogórze. Dziękuję też przybyłym na XXVIII Jesień Poezji około 40 poetom z siedmiu państw (z Niemiec była poetka i animatorka kultury Barbara Orłowski),

artystom, reprezentantom władz wszystkich szczebli, organizacjom twórczym, współorganizatorom, sponsorom i uczestnikom za to wspólne świętowanie podwójnego Srebrnego Jubileuszu!

Na zdjęciach:

– Srebrny Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” dla dr Teresy Kaczorowskiej wręczyła Poseł na Sejm RP Anna Cicholska.

– Aldona Łyszowska – Kustosz Muzeum Romantyzmu w Opinogórze, dr Teresa Kaczorowska – Prezes Związku Literatów na Mazowszu, Monika Salamon-Miłoboszevska – Dyrektor Muzeum Romantyzmu w Opinogórze.

– W opinogórskiej Oranżerii

Fot. Krzysztof Rólka, więcej na <https://ciech24.pl/28-ciechanowska-jesien-poezji-10-2023/>